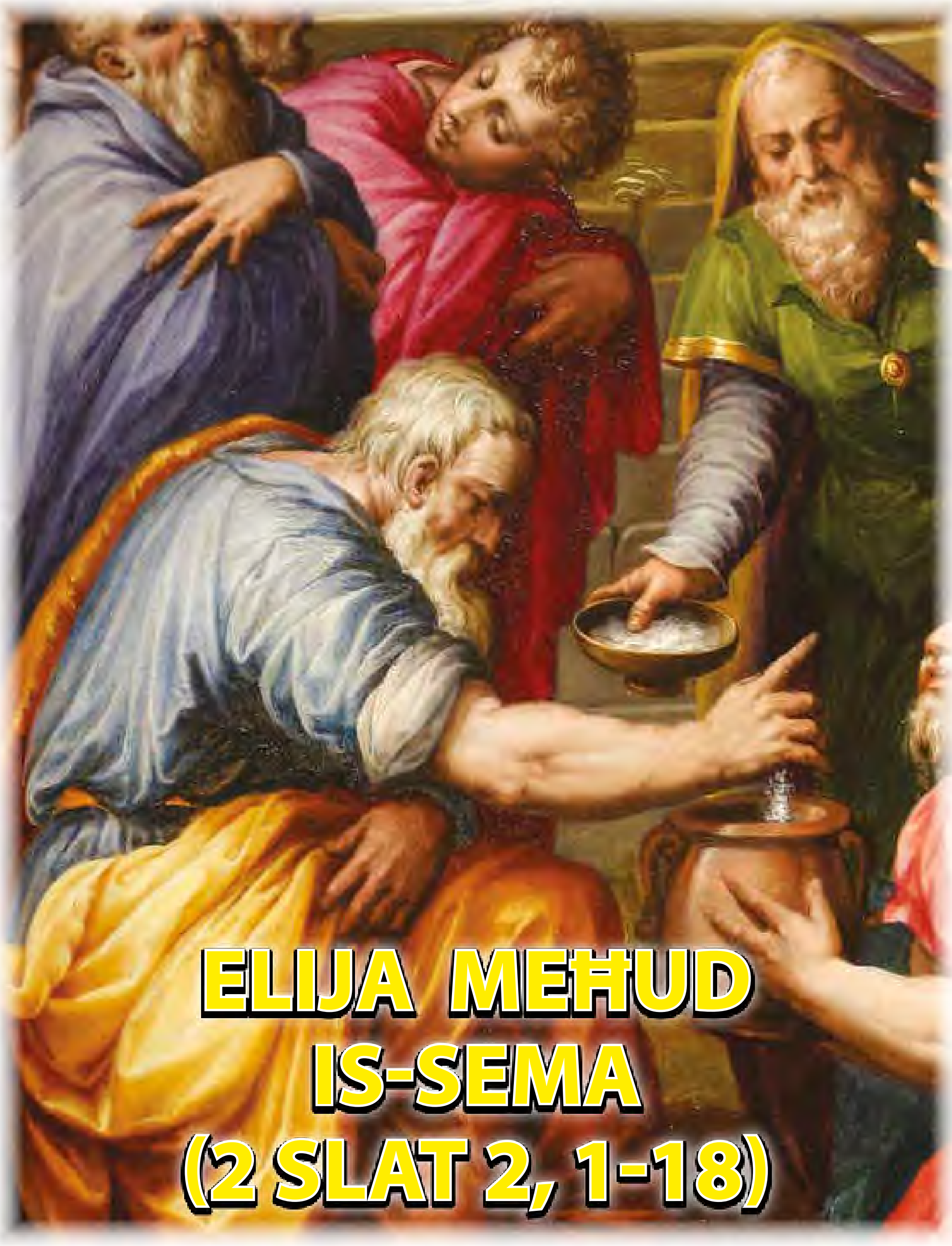

ELIJA MEĦUD IS-SEMA (2 SLAT 2, 1-18)

Mons Lawrenz Sciberras

Dan huwa episodju li ġibed miegħu bosta interpretazzjonijiet uħud minnhom diffiċli wkoll. Biss wieħed jista' jaqsam din il-ġrajja ta' l-aħħar ta' ħajjet il-profeta f'żewġ partijiet: (a) il-vjaġġ tat-tluq u l-firda (vv1-6) (b) il-ħtif lejn is-sema tal-profeta Elija (vv 14-18).

Il-vjaġġ tal-profeta

Elija telaq minn Gàlgala flimkien mal-qaddej sinċier u fidil tiegħu Eliżew. Il-profeta kien jaf li wasal għalih it-tluq il-kbir, tant li ma ried li ħadd ma jkun jaf, u għalhekk iddeċieda li jibqa' waħdu. "Oqgħod hawn, għax il-Mulej bagħatni sa Betel" (2 Slat 2,2). Din il-formula ta' kliem tirrepeti għal tliet darbiet u għal tliet darbiet oħra Eliżew iwieġeb: "F'ġieħ il-ħajja tal-Mulej u f'ġieħ ħajtek stess, jien ma nħallikx waħdek" (2 Slat 2,2. 4-6).

Elija ma rnexxilux jibagħtu minn Gàlgala, tant li mar f'Betel u kompla lejn Ġeriko. U minn Ġeriko baqa' sejjer lejn il-Ġordan anzi qasam għan-naħa l-oħra. Mela probabbilment art pagana. Dan il-waqt ta' firda kien wieħed kommoventi u qawwi ħafna dejjem min-naħa ta' Elija. Iżda Eliżew ma waqafx hemm.

Dan ir-rakkont hekk imqanqal idomm fih realtà oħra, dak ta' sigriet minn taħt l-ilsien: "Taf int li illum il-Mulej se jeħodlok lil sidek minn miegħek. U weġibhom: 'Naf jien ukoll. Oqogħdu bi kwietkom.'" (v5). Donnu jidher li kollox huwa tassew mistur bil-qawwa kollha.

Ulied il-profeti li wħud kienu qegħdin Betel u oħrajn Ġeriko, għamlu mistoqsija lil Elija fejn urewh li kien hemm iva xi forma ta' sigriet imma xorta kulħadd kien jaf dwaru: U kif qatt saru jafu b'dan is-sigriet? Forsi qatt ulied il-profeta indunaw, mill-mod ta' kif Elija sellem lilhom, u dan b'mod maħtuf u mgħaġġel ħafna. Jew inkella mill-emozzjoni qawwija li Elija kien qed jgħaddi mill-bixra ta' wiċċu stess, jiġifieri li dik kellha tkun l-aħħar laqgħa flimkien magħhom.

Eliżew beda donnu jilgħab bil-kliem: "Jien naf iżda ma ngħidlux". In-narratur b'mod ċar juri li dawk preżenti – ulied il-profeti – kollha kienu jafu bil-ġrajja, imma għamlu finta Ii ma jafu b'xejn; u dan għaliex it-tluq tal-imgħallem (Elija) kienet ġrajja ta' niket tassew, u allura l-aħjar ħaġa kienet li wieħed ibiegħed minnu dan il-ħsieb xejn sabiħ

Tagħrif ieħor interessanti hija l-mixja lura tal-vjaġġ u dan dejjem fil-ħsieb tal-profeta nnifsu. (2 Slat 2, 5-6). Fir-ritorn Elija jerġa' jaqbad it-triq b'lura lejn l-Art Imwiegħda. Mela jiftakar fl-Eżodu, jiġifieri l-ħruġ mill-Eġittu, u f'dak kollu li missirijietu għaddew minnu sakemm waslu l-Art Imwiegħda. Hawn infakkru fit-tgergir qawwi li l-Lhud xerrdu kontra Mosè hemm fid-deżert. Jiftakar ukoll fil-qsim tax-xmara Ġordan u dan bil-leviti jerfgħu bil-qima kollha l-arka tal-patt. Jiftakar kif iġġarrfu il-ħitan ta' Ġeriko wara is-seba' darba, u fil-ħolma li kellu il-patrijarka Ġakobb meta kien f'Betel u wasal biex dilek il-ġebla li servietu ta' mħadda biż-żejt. (Ġen 28,18). Fuq kollox jiftakar ukoll fil-witja xagħrija u fil-muntanja Nebo, għaliex kien minn fuqha li Mosè ra iva l-Art Imwiegħda bis-siġar tal-palm iħaddru f'Ġeriko iżda ma daħalx hemm.

Il-ħtif ta' Elija.(vv 7-13)

Din il-ġrajja tal-għaġeb tifforma l-waqt ċentrali tal-ġrajja kollha: Hawn titwettaq xena li tassew taqtagħlek in-nifs: "Ħamsin raġel, fosthom ulied il-profeti, imxew warajhom (i.e. wara Elija u Eliżew) u waqfu quddiemhom mill-bogħod. Huma it-tnejn waqfu fuq ix-xmara Ġordan (2 Slat 2,7). Jidher sew hawn li dawk il-ħamsin kienu qegħdin jistennew biex jaraw x'kien qatt se jiġri minn dawn iż-żewġ personaġġi ta' Alla, Elija u Eliżew.

"U Elija qabad il-mantar tiegħu, kebbu u ħabbtu ma' l-ilma; u dan inferaq 'l hemm u 'l hawn. U qasmu huma t-tnejn fl-inxief" (2 Slat 2,8). Il-ħsieb wara dan il-ġest huwa evidenti ħafna, għaliex hawn irrepetiet il-ġrajja tal-għaġeb tal-Eżodu, meta Mosè flimkien mal-ġemgħa qasmu il-baħar tal-Qasab (Eż 14,21).

Meta Ġoswè u l-qassisin li kienu qegħdin iġorru l-arka, hekk kif saqajhom messew mal-ilma tal-Ġordan l-ilma waqaf biex hekk dawn setgħu jaqsmu (Ġos 3, 15-16). Hawn kollox qed juri wkoll li għal darb'oħra Elija kien qed jirrepeti t-triq tal-bidu.

Sant'Ambroġ jgħarbel is-simboli ta' din il-ġrajja u jikteb: Elija u Eliżew "bil-mixi qasmu l-Ġordan: u dan kien kollu ħlas u premju minħabba l-karità qawwija li kellhom lejn ħuthom li tant kienu fil-bżonn. Huma però biex setgħu jaqsmu l-ilmijiet korrenti tal-Ġordan, l-ewwel kellhom jirbħu u dan b'ferħ spiritwali l-ġibdiet qawwija tal-passjonijiet."

Il-prova qawwija tad-deżert, id-dwejjaq u l-esperjenza tax-xejn tagħhom ippurifikaw u saffew waħda sew lil Elija, meta huwa ħalla l-imħabba ta' Alla ħallieq u providenza tinvaduh (Elija) għal kollox. Mela Elija wera telqa sħiħa f'Alla ta' Abraham, ta' Iżakk u ta' Ġakobb.

Issa titkompla l-aħħar konversazzjoni bejn l-imgħallem u d-dixxiplu: Waqt Ii kienu mexjin, Elija dar fuq Eliżew u qallu: "Itlobni x'għandi nagħmillek qabel ma nittieħed minn ħdejk" (2 Slat 2,9). Sa issa,b'eċċezzjoni tad-djalogu mal-armla, dejjem smajna kliem iebes ħafna ħiereġ minn fomm Elija. Issa waqt din il-konversazzjoni, il-lingwaġġ inbidel ħafna u sar ħelu, ġentili u li mess il-qalb ta' Eliżew, tant li sa fl-aħħar ħassu maħbub anzi maħbub ħafna u dan minn Elija, bniedem ta' karattru tassew iebes.

Bi probabbiltà l-aktar kbira, dejjem waqt is-servizz li sar bejniethom it-tnejn, Eliżew qatt ma kellu waqt fejn ħassu daqshekk qrib u maħbub minn Elija! "Għidli, x'nista' nagħmillek qabel ma jien se niġi meħud 'il bogħod minnek!" Imsaħħaħ minn dan il-kliem hekk ċar u fl-istess waqt ħelu u ta' konsolazzjoni, Eliżew talab id-doppju tal-ispirtu ta' Elija. Difatti f'dawk li huma mirakli, Eliżew għamel id-doppju ta' Elija. U dan forsi jgħaġġibna xi ftit ukoll!

Meta Eliżew wasal biex talab id-doppju dan ifisser li huwa issa qed jistenna l-eredità doppja bħala l-iben il-primoġenitu tiegħu. U dan fuq Dt 21,17. "Inti għandek tagħraf bħala l-primoġenitu iben dik li ġiet mistmella u dan billi tagħtih id-doppju ta' dak li tippossedi – għandek – għaliex huwa l-primizja tas-saħħa tiegħek u lilu għalhekk tappartjeni l-primoġenitura". Eliżew mela għażel li jkun il-primoġenitu ta' Elija, mela jirċievi l-eredità spiritwali ta' Elija.

Donnu jitlob ħafna

B'mod l-aktar umli, Elija wassal lil Eliżew biex jinduna li hu talab ħafna minn għandu. Il-Vulgata ittraduċiet hekk: "*Rem difficilem postulasti*", "inti tlabtni ħaġa diffiċli tassew"! Il-profeta Elija ħass ruħu mbarazzat u mfixkel, għaliex Alla biss huwa l-Mulej li jagħti l-Ispirtu, kif ukoll għaliex minnu biss (Alla) jiddependi jekk din it-talba ta' Eliżew titwettaqx jew le.

Wieħed ma jista' qatt ikollu b'eredità l-Ispirtu bħala ġid ta' din l-art. Alla però jista' jgħarraf lil Eliżew jekk huwa hux tassew dak li se jiret l-ispirtu ta' Elija jew le; għalkemm diffiċli: U qallu; 'Ħaġa iebsa tlabtni. Jekk tarani nittieħed minn ħdejk, ikunlek hekk; jekk le, ma jkunlekx" (2 Slat 2,10). Elija ħalla d-deċiżjoni f'idejn il-Mulej imma fl-istess waqt offra sinjal lid-dixxiplu tiegħu.

Dan il-kliem flimkien mal-kuntest kollu, jfakkar f'dak li ġara waqt l-axxensjoni ta' Ġesù lejn is-sema. L-appostli li raw lil Ġesù sejjer meħud lejn is-sema (Atti 1,9) saru eredi tal-ispirtu tiegħu.

"U ġara li huma u sejrin jimxu u jitkellmu, f'daqqa waħda karru tan-nar bi żwiemel tan-nar firidhom minn xulxin, u Elija tala' s-sema fir-riefnu. Eliżew baqa' jħares u jgħajjat: Missieri, Missieri, il-karru ta' Israel u r-rikkieba tiegħu. U ma rahx iżjed; u qabad fi ħwejġu u ċarrathom f'biċċtejn. Mbagħad ġabar il-mantar ta' Elija li kien waqa' minn fuqu u reġa' lura u waqaf max-xatt tal-Ġordan" (2 Slat 2, 11-13).

L-interpretazzjoni:

Hawn għalhekk ta' min jistaqsi: Kif għandna nifhmu dan "il-karru tan-nar u ż-żwiemel tan-nar" li fuqhom għeb Elija? Aktarx li din hija viżjoni ta' Eliżew. B'għajnejh ta' fidi kbira, waqt il-firda li kienet se sseħħ tal-ġisem tal-imgħallem kbir tiegħu huwa (Eliżew) ra l-glorja ta' Alla li ġiet biex tieħdu magħha.

Mela ma hemm xejn sigur li Elija ma mietx. Din id-deskrizzjoni ġġib ċertezza profonda ta' fidi li kellu Eliżew. Elija tbiegħed sew biex imut waħdu fid-deżert. Hekk ukoll kif għamel Mosè, dan ma ħasibx fit-tmiem iżda fil-laqgħa tiegħu ma' Alla. Għalhekk ukoll sal-ġurnata tal-lum ħadd għadu ma jaf fejn hu il-qabar ta' Mosè (Dt 34,6; Ġuda ,8-9).

Aħna nafu li l-mewt ta' ħafna qaddisin ġiet raffigurata bħala laqgħa ta' mħabba mal-glorja ta' Kristu irxoxtat: Hekk Santa Katarina ta' Sjena, waqt ir-reċita tal-litanija tal-qaddisin kienet kontinwament tbaxxi rasha sinjal ta' rispett lejhom!

Min jgħix tassew il-fidi jikkontempla l-mewt tal-qaddisin bħala ħtif lejn is-sema u jaf jaraha mibdula. Min imbagħad ma għandux fidi, jara biss id-disfatta li tiġi fuq il-bniedem flimkien mat-taqlib tal-agunija li tbeżża'. U minn xi waħda minn dawn iż-żewġ toroq kulħadd għad irid jgħaddi.